

Ата-аналарға арналған кеңес

«Кішкентай балалардың балабақшаға қызығушылығын ояту»

Питомниктің патронатына дейін аяқталды. Енді бүлдіршін балабақша табалдырығын аттайды. Балабақшада болуының ең қиын кезеңі баланың өмірінен басталады - бейімделу кезеңі. Баланың жаңа ортаға енуі және оның жағдайына үйренуі процесін адаптация деп атайды. Балаларда бейімделу кезеңінде аппетит, ұйқы және эмоционалдық жағдай бұзылуы мүмкін. Кейбір нәрестелер бұрыннан қалыптасқан жағымды әдеттер мен дағдыларды жоғалтады. Мысалы, ол үйде горшок сұрады - ол мұны балабақшада жасамайды, үйде ол өздігінен тамақтанады, бірақ балабақшада бас тартады. Тәбеттің, ұйқының, эмоционалды жағдайдың төмендеуі иммунитеттің төмендеуіне, физикалық дамудың нашарлауына, салмақ жоғалтуға, кейде ауруға әкеледі.

Бейімделудің үш дәрежесі бар: жеңіл, орташа және ауыр. Оңай бейімделу кезінде жағымсыз эмоционалды жағдай ұзаққа созылмайды. Бұл кезде нәресте жақсы ұйықтамайды, тәбетін жоғалтады, балалармен ойнауға құлықсыз. Балабақшаға барғаннан кейінгі бірінші айда, сіз жаңа жағдайларға үйреніп қалғаныңызда бәрі өз орнына келеді. Әдетте бала бейімделу кезеңінде ауырмайды. Орташа ауырлық дәрежесіне бейімделу кезінде баланың эмоционалдық жағдайы баяу қалыпқа келеді және қабылдағаннан кейінгі бірінші айда ол жедел респираторлық инфекциялармен ауырады. Ауру 7-10 күнге созылады және ешқандай асқынусыз аяқталады. Баланың эмоционалды жағдайы өте баяу қалыпқа келген кезде қиын бейімделу қиын (кейде бұл процесс бірнеше айға созылады). Осы кезеңде бала қайталанған аурулармен ауырады, көбінесе асқынулармен жүреді немесе мінез-құлқында тұрақты бұзылулар байқалады. Қиын бейімделу балалардың денсаулығына да, дамуына да кері әсер етеді. Бейімделу кезеңінің сипаты мен ұзақтығын не анықтайды?

Педагогтар мен дәрігерлердің зерттеулері көрсеткендей, бейімделу сипаты келесі факторларға байланысты: Баланың жасы. 10-11 айдан 2 жасқа дейінгі балалар жаңа жағдайларға бейімделеді. 2 жастан кейін балалар жаңа өмір жағдайларына бейімделе алады. Себебі, олар осы жасқа қарай ізденімпаз болып, ересек адамның сөйлеу мәнерін жақсы түсінеді, әр түрлі жағдайда өзін-өзі ұстаудың бай тәжірибесі болады. Баланың денсаулық жағдайы және даму деңгейі. Дені сау, жан-жақты дамыған бала әлеуметтік бейімделудің қиындықтарына оңай шыдай алады. Объективті іс-әрекеттің қалыптасуы. Мұндай баланы жаңа ойыншық, іс-шаралар қызықтыра алады.

Жеке сипаттамалары. Бір жастағы балалар балабақшаның алғашқы күндерінде өзін әртүрлі ұстайды. Кейбір балалар жылайды, тамақтан бас тартады, ұйықтамайды және ересек адамның барлық ұсыныстарына қатал наразылық білдіреді. Бірақ бірнеше күн өтеді, ал баланың мінез-құлқы өзгереді: тәбеті, ұйқысы қалпына келеді, бала жолдастарының ойынына қызығушылықпен қарайды. Басқалары, керісінше, бірінші күні сыртқы жағынан сабырлы. Олар қарсылық білдірмей, мұғалімнің талаптарын орындайды, ал келесі күндері олар ата-аналарымен жылап, нашар тамақтанады, ұйықтайды, ойындарға қатыспайды. Мұндай мінез бірнеше аптаға созылуы мүмкін. Отбасындағы өмір сүру жағдайы. Бұл жастық және жеке ерекшеліктерге сәйкес күнделікті жұмыс режимін құру, балалардың бойындағы біліктер мен дағдыларды, сонымен қатар жеке қасиеттерді қалыптастыру (ойыншықтармен ойнау, ересектермен және балалармен қарым-қатынас жасау, өзіне-өзі қызмет ету және т.б.). Егер бала оның дұрыс дамуына жағдай жасалмаған отбасынан шықса, онда, әрине, оған мектепке дейінгі мекеменің жағдайына үйрену өте қиын болады. Бейімделу тетіктерін оқыту деңгейі, құрдастарымен және ересектермен қарым-қатынас тәжірибесі. Механизмді оқыту өздігінен болмайды. Баладан мінез-құлқтың жаңа формаларын талап ететін жағдайлар жасау керек. Балабақшаға кірер алдында әр түрлі жағдайларға тап болған балалар (туыстарына, достарына барды, елге барды және т.б.), мектепке дейінгі мекемеге үйрену оңайырақ. Баланың отбасында

ересектермен сенімді қарым-қатынасы, ересектердің талаптарына жағымды қатынас жасай білуінің маңызы зор.